

به نام خدا

جایگاه شاعران ادبیات فارسی در جهان

مؤلفان:

معصومه سادات حسینی

ملیحه سادات حسینی

مریم سادات حسینی

انتشارات ارسطو

(سازمان چاپ و نشر ایران - ۱۴۰۳)

نسخه الکترونیکی این اثر در سایت سازمان چاپ و نشر ایران و اپلیکیشن کتاب رسان موجود می باشد

chaponashr.ir

سرشناسه : حسینی، معصومه سادات، ۱۳۵۸
عنوان و نام پدیدآور : جایگاه شاعران ادبیات فارسی در جهان/ مولفان معصومه سادات حسینی، ملیحه
سادات حسینی، مریم سادات حسینی.
مشخصات نشر : انتشارات ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری : ۱۱۴ ص.
شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۴۵۵-۲۴۴-۰
وضعیت فهرست نویسی : فیبا
موضوع : شاعران ادبیات فارسی
شناسه افزوده : حسینی، ملیحه سادات، ۱۳۶۷
شناسه افزوده : حسینی، مریم سادات، ۱۳۶۰
رده بندی کنگره : LB1۰۲۸/۳۰
رده بندی دیویی : ۳۷۱/۱۲۰
شماره کتابشناسی ملی : ۹۹۳۲۲۱۰
اطلاعات رکورد کتابشناسی : فیبا

نام کتاب : جایگاه شاعران ادبیات فارسی در جهان
مولفان : معصومه سادات حسینی - ملیحه سادات حسینی - مریم سادات حسینی
ناشر : انتشارات ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)
صفحه آرای، تنظیم و طرح جلد: پروانه مهاجر
تیراژ : ۱۰۰۰ جلد
نوبت چاپ : اول - ۱۴۰۳
چاپ : زبرجد
قیمت : ۱۱۴۰۰۰ تومان
فروش نسخه الکترونیکی - کتاب رسان :
<https://chaponashr.ir/ketabresan>
شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۴۵۵-۲۴۴-۰
تلفن مرکز پخش : ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵
www.chaponashr.ir

انتشارات ارسطو

فهرست

- مقدمه ۹
- بخش اول: پیشینه و جایگاه شاعران در تمدن اسلامی ۱۱
- فصل اول: شاعران و نقش آنها در فرهنگ پیش از اسلام ۱۱
- نقش شاعران پیش از اسلام فراتر از حافظه و ناقل بودن ۱۱
- آوای سرود و طنین آیین ریشه‌های شعر در مناسک پیش از اسلام ۱۳
- رازهای نهفته در ابیات پنجره‌ای به جهان پیش از اسلام ۱۴
- بزم اندیشه و سرود پیش از اسلام جایگاه شاعران در بافت اجتماعی ۱۶
- نگین‌های گفتمان شاعران و حافظان فرهنگ در قبیله‌های پیش از اسلام ۱۷
- آوای شاعران پیش از اسلام بررسی جایگاه شعر در نسیم هنرهای کهن ۱۹
- نگارستان آوای پیش از اسلام ریشه‌های شعر فارسی در پهنه‌ی زمان ۲۰
- رازهای پیش‌زمینه ردپای سرود در بستر هنرهای فارسی ۲۲
- فصل دوم: ظهور و گسترش ادبیات فارسی در جهان اسلام ۲۵
- نقش رُخساره‌ی دانش و هنر در آینه‌ی جهان اسلام بازتاب شاعران فارسی ۲۵
- نگاه اجمالی به آینه شاعران تأثیرپذیری از جهان در ادبیات فارسی ۲۷
- نقش آفرینی اندیشه و اجتماع در طنین سرود شاعران فارسی ۲۸
- نقش شطرنج‌بازان قلم جایگاه شاعران فارسی‌زبان در دربارها و انعکاس آن در آثار ۳۰
- پیوندی سترگ تبادلات فرهنگی و نقش آفرینی آنها در ادبیات فارسی ۳۱
- بیکار واژگان نقشی که ترجمه‌ها و تألیفات در گسترش ادبیات فارسی در جهان اسلام ایفا کردند ۳۳

رسم‌الخطِ تاریخِ شعر و جایگاه شاعران نگاره‌های سیاسی و اجتماعی.....	۳۴
آوای پارسی در عرصه جهانی اسلام چالش‌ها و مواجهه‌ها.....	۳۶
فصل سوم: شاعران در دوره‌های مختلف تاریخی ایران.....	۳۹
آینه‌های بیهوده و اوج‌آفرین نقش شاعران دوره اسلامی اولیه در تکوین سبک‌های شعری.....	۳۹
نقش زمان و بستر در خلق تنوع سبک‌های شعری فارسی.....	۴۰
آینه‌های زمان بازتاب اندیشه در شعر صفویه.....	۴۲
سیمای گوناگون اندیشه نگاهی به ریشه‌های فلسفی و اجتماعی در اشعار فارسی..	۴۳
انعکاس تاریخ در آینه شعر تأثیر رویدادهای سیاسی و اجتماعی ایران بر شعر فارسی.....	۴۵
آوای شعر فارسی در گذر زمان پیوندهای فرهنگی و هنری.....	۴۶
انعکاس آینه‌ها نگاه شاعران معاصر به میراث ادبی پیشینیان.....	۴۸
سیمای خلاقیت در آینه شعر فارسی رصد نوآوری در گذر زمان.....	۵۰
بخش دوم: شاعران فارسی و تأثیر جهانی.....	۵۳
فصل چهارم: نقش شاعران در شکل‌دهی هویت ملی و فرهنگی ایران.....	۵۳
نگین‌های پنهان نقش شاعران در انعکاسِ هویت ملی ایران.....	۵۳
آینه‌ی زمان انعکاس تاریخ در آوازه‌ی شعر فارسی.....	۵۴
آینه‌های خیال بازتاب هویت ملی در شعر فارسی.....	۵۶
آینه‌های زمان نقش شاعران فارسی در بازتاب هنجارهای فرهنگی.....	۵۸
نقش آینه در شعر بازشناسی هویت ملی از منظرِ سروده‌های فارسی.....	۵۹
سیمای شاعران فارسی در آینه جهان نقش آفرینی شعر در بازنمایی هویت ایرانی.....	۶۱
همنوازیِ واژگان شاعران فارسی و میراث ماندگارشان.....	۶۲

آینه‌های واژگان بازتابِ هویت در اشعار پارسی	۶۴
فصل پنجم: تاثیر شاعران کلاسیک فارسی بر ادبیات جهان	۶۷
نقش آینه‌ها بازتاب اشعار فارسی در آفاق ادبی جهان	۶۷
هجای جاودانه بررسی تأثیر شاعران کلاسیک فارسی بر ادبیات جهانی	۶۹
پیکرهٔ پرشکوه واژگان تأثیر شاعران فارسی بر ادبیات جهانی	۷۰
پیامبران کلام بازتاب شاعران فارسی در میراث ادبی جهانی	۷۲
نقش نگارندگانِ پُلِ ارتباطِ شعر فارسی با جهان	۷۳
نقش سایه‌های الفبا در باغ جهانی شعر تأثیر شاعران فارسی بر ادبیات جهان	۷۵
نقش سایه‌های رودخانه تنوع تأثیر شاعران فارسی بر ادبیات جهان	۷۶
نقش دوگانه زبان و فرهنگ در پذیرش ادبیات فارسی در جهان	۷۸
فصل ششم: انتشار و ترجمه آثار شاعران فارسی در جهان	۸۱
نقش جهانی آینه‌ها عوامل موثر بر بازتاب شاعران فارسی در ادبیات جهانی	۸۱
آوای پارسی در اکوسیستم جهانی نقش نهادهای فرهنگی و هنری در ترویج شعر فارسی	۸۲
نقش سایه‌های واژگان بازخوانی ترجمه شعر فارسی در جهان معاصر	۸۴
آوای سخن، پژواک جهانی گوناگونی در استقبال از شاعران فارسی	۸۶
آوای سرودِ پارسی در سراسر جهان نگاهی به گستره‌ی ترجمه‌های شعر فارسی ...	۸۷
نقش کلامِ جاوید درک جهانی شاعران فارسی در سایه ترجمه‌ی آثارشان	۸۹
نگاهی به دیوارهای شفاف چالش‌های جهانی‌سازی شعر فارسی	۹۱
نقش سایه‌ها در آینه تغییر جایگاه آثار شاعران فارسی در جهان با طلوع عصر دیجیتال	۹۲

بخش سوم: شاعران مدرن و معاصر و جایگاه آنها	۹۵
فصل هفتم: جایگاه شاعران فارسی در ادبیات مقایسه‌ای	۹۵
.....	۹۵
نقش سایه‌ها در باغ شعر روند تأثیرپذیری و مقایسه در شعر فارسی	۹۵
نقش سایه‌ها گنجینه‌های ادبی فارسی در آینه مقایسه‌ای جهان	۹۷
نغمه‌های جهانی، پژواک‌های ایرانی تحلیل الگوهای تأثیرگذاری شاعران فارسی	۹۸
نقش شاعران فارسی در مجمع ادبیات جهانی معیارها و عوامل تأثیرگذار	۱۰۰
آوای سرود سرایان ایران نقش زبان فارسی در جهانی شدن ادب پارسی	۱۰۱
نگاهی بینا به آینه‌ی مقایسه‌ای بررسی جایگاه شاعران فارسی در ادبیات جهانی از	
منظر منتقدین خارجی	۱۰۳
نگاهی ژرف به انعکاس شاعران فارسی در آینه ادبیات جهانی	۱۰۶
منابع	۱۰۹

تقدیم به مادر عزیز تر از جانم

مادرم هستی من ز هستی توست تا هستی دارم دوست.

مقدمه

یکی از ارکان اساسی در این مسیر، درک عمیق مخاطب جهانی است. شاعر معاصر نیازمند است تا با پژوهش و شناخت دقیق از فرهنگ‌ها و ذائقه‌های مختلف، به زبان جهانی ادبیات سخن بگوید. آشنائی با سبک‌های ادبی جهان، از رمانتیسم اروپایی گرفته تا شعر مدرن ژاپنی، می‌تواند به شاعر کمک کند تا ساختارهای زبانی و فرم‌های بیان متفاوتی را در شعر خود بکار گیرد و درک مخاطب را تسهیل کند. از سوی دیگر، اشراف کامل به مفاهیم و اصول ادبیات معاصر، به شاعر اجازه می‌دهد تا پیام خویش را با ظرافت و دقت به مخاطب جهانی برساند.

اهمیت ترجمه در این فرآیند، قابل انکار نیست. ترجمه دقیق و با کیفیت، یک پل ارتباطی قوی بین شعر فارسی و مخاطبان جهانی است. ترجمه صرفاً به انتقال کلمات از زبانی به زبان دیگر محدود نمی‌شود، بلکه بایستی روح و معنای نهفته در شعر را به شکلی مؤثر به زبان مقصد انتقال دهد. مترجم نقش کلیدی ایفا می‌کند و شاعر معاصر باید با توجه به این نقش، زبان و سبک شعری خود را به گونه‌ای تنظیم کند که برای ترجمه، قابل فهم و رسا باشد.

همچنین، استفاده از تکنولوژی‌های نوین می‌تواند نقش بسزایی در گسترش مخاطبان بین‌المللی داشته باشد. شبکه‌های اجتماعی و پلتفرم‌های آنلاین، فضای مناسبی را برای نمایش آثار شعری و معرفی شاعران معاصر فراهم می‌آورند. بهره‌گیری هوشمندانه از این ابزارها و ایجاد صفحات شخصی یا گروهی برای شاعران، می‌تواند به افزایش دیده شدن و محبوبیت شعر فارسی کمک کند. همچنین، برگزاری نمایش‌های مجازی یا رویدادهای ادبی آنلاین، می‌تواند مخاطبان را با زبان و فرهنگ ایرانی آشنا کند.

فراتر از ترجمه و تکنولوژی، درک متقابل فرهنگی نقش غیرقابل انکاری دارد. شاعر باید به ضرورت گفتگوی بین فرهنگی توجه کند و با احترام و پذیرش، با فرهنگ‌های مختلف

گفتگو کند. آشنائی با ادبیات و فرهنگ‌های دیگر جهان، می‌تواند به شاعر کمک کند تا احساسات و ایده‌های خود را به گونه‌ای بیان کند که برای مخاطبان بین‌المللی، قابل فهم و جذاب باشد.

همکاری بین‌المللی، بین شاعران، مترجمین، و نهادهای فرهنگی، از دیگر راهکارهای مؤثر است. همکاری می‌تواند به تقویت مبادلات فرهنگی و ایجاد فرصت‌های بین‌المللی برای شاعران منجر شود. به ویژه، شرکت در فستیوال‌ها و همایش‌های ادبی جهانی می‌تواند زمینه ساز ارتباط و تبادل نظر با شاعران و مخاطبان بین‌المللی باشد.

از دیگر عوامل مؤثر، توجه به نیاز مخاطبان بین‌المللی است. مخاطب جهانی ممکن است به دنبال جنبه‌های خاصی از شعر فارسی باشد، و شاعر با آگاهی از این نیازها می‌تواند آثار خود را در جهت رفع این نیازها بسازد. این امر نیازمند شناخت دقیق و مداوم از مخاطب و تغییرات و تکامل سلیقه‌های او در جهان معاصر است.

بی‌شک، ارتباط با مخاطبان جهانی یک فرایند پیوسته و مطلبی پیچیده است. با تلاش و استمرار در این مسیر، می‌توان به ارتقای جایگاه شاعران معاصر فارسی در صحنه ادبی جهان کمک نمود.

بخش اول

پیشینه و جایگاه شاعران در تمدن اسلامی

فصل اول

شاعران و نقش آنها در فرهنگ پیش از اسلام

نقش شاعران پیش از اسلام فراتر از حافظه و ناقل بودن

شاعران پیش از اسلام، نقشی چندوجهی و تاثیرگذار در شکل‌گیری هویت و فرهنگ جوامع آن روزگار ایفا می‌کردند. اگرچه اغلب به عنوان حافظان و ناقلان داستان‌ها و اساطیر شناخته می‌شوند، اما بررسی عمیق‌تر این دوره تاریخی، حکایت از نقش‌های پیچیده و تأثیرگذارتر آنان دارد. تحلیل دقیق شعر و ادبیات پیش از اسلام، ما را به این حقیقت می‌رساند که شعر، صرفاً ابزاری برای انتقال داستان نبود، بلکه در شکل‌گیری ارزش‌ها، باورها و هویت اجتماعی آن دوران، نقش محوری و پویایی داشت.

اهمیت «شاعر» در آن دوران، ریشه در جایگاه ویژه و احترام ویژه‌ای داشت که به او داده می‌شد. شاعر، در واقع، واسطه بین انسان و جهان ماوراءالطبیعه بود. او با توصیف طبیعت، اشعار حماسی و تمثیل‌های هنری، تصویری از جهان را برای مخاطبان خود ترسیم می‌کرد که گاه در آمیزه‌ای از واقعیت و اساطیر، به عنوان منبعی برای شناخت جهان و نحوه تعامل با آن عمل می‌کرد. شعر شاعر، گاه به عنوان راهنما و مشاور مورد توجه قرار می‌گرفت و گاه به عنوان بیانگر احساسات، فکر و احکام اجتماعی و دینی جامعه آن روزگار می‌بود.

با بررسی دقیق اشعار باقی‌مانده، می‌توان به نقش مهم شاعران در شکل‌دهی به هنجارهای اجتماعی پی برد. اشعار حماسی، با روایت جنگ‌ها و قهرمانی‌ها، در پرورش ارزش‌های دلیری، وفاداری و مبارزه، نقش مؤثری داشتند و ایده‌آل‌های اجتماعی آن زمان را به تصویر می‌کشیدند. از سوی دیگر، اشعار اجتماعی و عاشقانه به ما درک بهتری از باورهای اجتماعی و ارزش‌های خانوادگی و قبیله‌ای می‌دهند. در این اشعار، به وضوح می‌توان دید که شاعر در بیان مشکلات و معضلات اجتماعی و همچنین پیش‌بینی‌های اخلاقی، نقشی اساسی ایفا می‌کرده است.

ارزش دیگری که به شعر شاعران پیش از اسلام داده می‌شد، توانایی آن در برقراری ارتباط عاطفی و ایجاد پیوند اجتماعی بین افراد بود. اشعار آن‌ها، به عنوان ابزاری برای تقویت همبستگی، حفظ تاریخ و انتقال تجربه‌ها، عمل می‌کردند. در این اشعار، احساسات و تجربیات فردی در قالب تصاویری ملموس، بیان شده و این موجب ایجاد پیوندهایی عمیق بین افراد می‌گردید. شعر شاعر، در واقع، نقش یک گفتمان اجتماعی را برعهده داشت و به فراهم آمدن یک هویت جمعی و مشارکت همگانی، کمک می‌کرد.

همچنین می‌توان در اشعار آن دوران به بررسی نظام باورها و ارزش‌های اجتماعی آن روزگار پرداخت. شاعران با ایجاد تصویرهایی از عشق، دشمنی، غم و شادی، در واقع، میراث باورها و ارزش‌های اجتماعی جامعه خود را به اجداد آینده منتقل می‌کردند. به عبارتی دیگر، شعر شاعران پیش از اسلام، در نقش یک «دایره‌المعارف» اجتماعی، می‌تواند باورها و آداب اجتماعی آن عصر را به ما ارائه دهد.

بررسی تک‌تک اشعار باقیمانده، به‌همراه مطالعات تاریخی و باستان‌شناسی، می‌تواند درک ما را از نقش شاعران پیش از اسلام به‌عنوان حافظان و ناقلان داستان‌ها و اساطیر فراتر ببرد و آن‌ها را به‌عنوان پدیدآورندگان هویت و ارزش‌های اجتماعی واقعی درک کند.

آوای سرود و طنین آیین ریشه‌های شعر در مناسک پیش از اسلام

شعر فارسی، ریشه‌های ژرف و پیچیده‌ای در تاریخ و فرهنگ این سرزمین دارد. پیش از ظهور اسلام، شعر به مثابه ابزاری قدرتمند برای بیان اعتقادات، انتقال دانش و ثبت آیین‌ها و مناسک مذهبی عمل می‌کرد. این ارتباط تنگاتنگ میان شعر و آیین، تصویر روشنی از جهان‌بینی و باورهای مردمان آن دوره به دست می‌دهد.

جامعه‌های پیش از اسلام، با اعتقادات و مناسک پیچیده و متنوعی، سرشار از باورهای مذهبی بودند. مراسم مذهبی، از عیدها و جشن‌ها گرفته تا سوگواری‌ها و دعاها، عموماً با آهنگ، سرود و شعر همراه بود. شعر در این موارد، نقش مهمی در ساختار آیینی ایفا می‌کرد و به نوعی، زبان مقدس و بیانگر ارتباط با جهان ماوراءالطبیعه بود. موسیقی و شعر به عنوان عاملی برای ایجاد حالت‌های معنوی و ارتباط با الهه‌ها و ارواح، در این مناسک نقش اساسی داشتند.

یکی از مهم‌ترین جنبه‌های این ارتباط، «تقدیس کلام» بود. شعر به عنوان هدیه‌ای از جانب خداوند یا نیروهای فراطبیعی، شناخته می‌شد. شاعران آن عصر، به منزله "سخن‌گویان خدایان یا نیروهای مقدس، از کلام خود برای توصیف جهان، تقدیس آیین‌ها و توصیه به ارزش‌های اجتماعی و اخلاقی استفاده می‌کردند. آنان با اشعار خود، مفاهیم و باورهای دینی را برای مردم تفسیر می‌کردند و آنها را به ارتباط با جهان معنوی رهنمون می‌شدند. مثلاً، در مراسم قربانی یا جشن‌های کشاورزی، شعرهای خاص و منظم، تقدیم قربانی یا تعبیر از وفاداری به خدایان را به نمایش می‌گذاشتند.

باورهای دینی و مناسک مذهبی، بر فرم و محتوای شعر نیز تأثیرگذار بودند. در برخی مراسم، شعرهای خاص و منظم، همراه با رقص و موسیقی اجرا می‌شدند. این اشعار نظم و ساختار مشخصی داشتند و در بعضی موارد، متون دینی و مذهبی، به عنوان الگو و منبع شعر استفاده می‌شدند. موضوعات این اشعار، اغلب با طبیعت، خدایان، عناصر نجومی و باورهای مربوط به خاستگاه انسان‌ها مرتبط بودند.

شاید بتوان گفت شعر پیش از اسلام، به عنوان یک ابزار مقدس، نقش مؤثری در تداوم باورها و فرهنگ مذهبی ایفا می‌کرد. این اشعار، با تکرار و حفظ در حافظه شاعران و مردم، به عنوان نسخه‌های متنی و صوتی از آیین‌ها نگهداری می‌شدند. این مهم، به حفظ و انتقال دانش‌های مذهبی و آداب و رسوم از نسل به نسل کمک قابل توجهی می‌کرد.

در ضمن، بررسی دقیق اشعار این دوره، ما را با فلسفه اخلاقی و باورهای آن دوران آشنا می‌کند. مطالعه شعرهای مربوط به آیین‌ها و مناسک، به ما درک و بینش جامعی از باورهای مذهبی و اجتماعی آن دوره را ارائه می‌دهد و درک ژرفی از ریشه‌های ادبیات فارسی را برای ما فراهم می‌کند. اما بررسی این ارتباط، به طور کامل و با جزئیات، مستلزم مطالعات عمیق و گسترده در متون و اسناد باستانی است.

با توجه به نقش شعر در مناسک و آیین‌ها، این ارتباط تصویر جامع و روشنی از فضای فرهنگی و مذهبی پیش از اسلام در ایران ارائه می‌دهد. شعر، به عنوان رگ حیات ادبیات فارسی، در آن عصر، نقش یگانه‌ای در انتقال ارزش‌ها، باورها و آیین‌ها داشت. این ارتباط، اهمیت بسزایی در فهم تاریخ ادبی و فرهنگی این سرزمین دارد.

رازهای نهفته در ابیات پنجره‌ای به جهان پیش از اسلام

بررسی شعر شاعران پیش از اسلام، گنجینه‌ای ارزشمند از اطلاعات درباره‌ی نحوه‌ی زندگی و باورهای مردم آن دوران را پیش روی ما می‌گشاید. این ابیات، نه تنها آثار هنری والایی هستند، بلکه مستندات تاریخی زنده‌ای هستند که با ظرافت و هنرمندی، تصویر روشنی از اجتماع و فرهنگ آن زمان را در اذهانمان تداعی می‌کنند. این بررسی ظریف، ما را با جنبه‌های مختلف زندگی مردم، از باورهای مذهبی تا مناسک اجتماعی، آداب و رسوم و حتی دیدگاه‌های فلسفی آنان آشنا می‌کند.

با دقتی شاعرانه به ابیات، می‌توان به لایه‌های عمیق زندگی روزمره پی برد. تصاویر و توصیفات که شاعران پیش از اسلام در اشعارشان به کار می‌برند، مانند قطعاتی از یک موزائیک، جزئیات مختلف زندگی را در کنار یکدیگر قرار داده و برای ما پازلی از آن زمان

خلق می‌کنند. مثلاً، توصیف‌های طبیعت، نقش حیوانات و شکار، نوع پوشاک، انواع ابزارآلات و شیوه‌ی زندگی، درک ما را از زندگی روزمره در آن دوره غنی‌تر می‌کنند.

شعر پیش از اسلام، آینه‌ای است که به ما درک بهتری از پیشه‌ها و صنایع مردم می‌دهد. از توصیف‌های کشاورزی تا صنعت ساخت جواهر و سلاح، شاعر با زبانی موثق و توصیفی، دنیای اقتصادی و اجتماعی آن زمان را به تصویر می‌کشد.

همچنین، باورهای مذهبی و ارزش‌های اخلاقی در شعر پیش از اسلام به وضوح نمایان است. از ستایش الهه‌ها و خدایان طبیعت تا بحث‌های فلسفی درباره‌ی سرنوشت و آینده، شعر راهی برای دریافت نظم باورهای فرهنگی و اجتماعی آن زمان می‌شود. دقت در سرودها و اشعار حماسی، همچنین می‌تواند ما را با مفهوم همبستگی اجتماعی و نقش شخصیت‌های مهم در تاریخ آشنا کند. شاعران، در این اشعار، با استفاده از نقش‌های نمادین، حوادث تاریخی را به زبانی شاعرانه بازتاب می‌دهند و با این کار، تصویر واضحی از ذهنیت مردم آن زمان به ما ارائه می‌دهند.

توجه به ساختار شعر، لحن و زبان کاربردی، نقش مهمی در درک این زبان با کلیت زندگی مردم دارد. مناسبت‌شناسی شعر و تجزیه و تحلیل این ابعاد هنرمندانه، در کنار تحلیل جامع دکلمات و عبارات کاربردی در فرهنگ آن وقت، راه را برای فهم عمیق‌تر فرهنگ و نظام اجتماعی هموار می‌کند.

در جمع‌بندی، شعر پیش از اسلام به عنوان یک منبع طبیعی برای مطالعه و تحلیل فرهنگ، اجتماع و باورهای مردم آن دوره عمل می‌کند. این بررسی‌ها، ما را در راه درک عمیق‌تر تاریخ و فرهنگ ایران همراهی می‌کند و تصویر تاریخی را برای ما روشن‌تر می‌کند.